

Акценти

НОВА ГОДИНА - ПОРЕДНИ ПРОМЕНИ

Новата година, освен с традиционни нови пожелания за здраве, щастие и късмет за всички работещи българи, започва и с поредица промени в Кодекса за социалното осигуряване и пенсионирането, които тепърва ще се осъзнават през призмата на собствения ни джоб и живот. Покрай празниците тези новини, „шмугнали“ се тук-там в някое вестникарско онлайн издание, някак останаха почти невидими за хората, но с началото на първата работна седмица за годината те излизат на преден план. Засега само пред работещи директно и конкретно с тези промени, както и съвсем скорошни кандидат-пенсионери, а впоследствие и за всички работещи в страната.

Ето и по-важното:

От началото на тази година на практика влиза в сила пенсионната реформа, известна под името „Реформата Калфин“.

Тя включва:

- започване от 1-ви януари на увеличението на възрастта за пенсиониране за двата пола, докато стигне 65 години;
- въвежда се пенсионна възраст за военни и полицаи;
- учителите ще получават бонус, ако работят по-дълго.

До една година по-рано от навършване на възрастта за пенсия ще могат да се пенсионира вече и работещите в масовата трета категория труд, предвижда една от промените в пенсионната реформа, в сила от тази година.

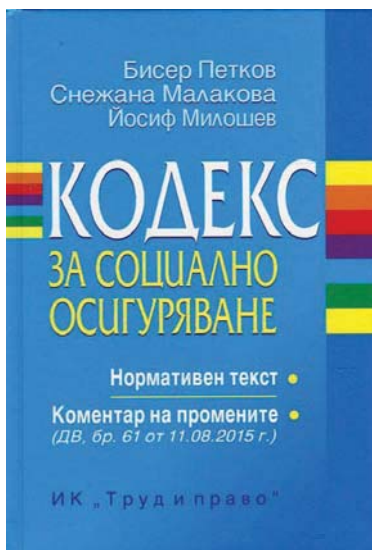
Досега ранно пенсиониране бе възможно само за т. нар. категорийни работници.

За да излязат до една година по-рано в пенсия, хората от масовата трета категория трябва да имат нужния към момента осигурителен стаж. Пенсията им обаче ще бъде по-малка, съответно с 0,4% за всеки месец, който не им достига за навършване на нормалната пенсионна възраст. Тук обаче е важно да се знае, че това оръзване ще е пожизнено.

Въпреки това и намалените пенсии ще се увеличават с индексиранието от 1 юли всяка година.

Направени предварително сметки на НОИ показват, че въпреки това ощетяване, през тази година се очаква от ранното пенсиониране да се възползват поне 11 хиляди души по тази схема.

Продължава на стр. 4

РЕКЛАМА

МОТИВИРАЙТЕ

своите служители, клиенти и партньори

Edenred Идънред България www.edenred.bg
Тел: +359 2 974 0220 bulgaria@edenred.com

ОТЛИЧИЕ!

„Арсенал“ АД бе отличен от Община Казанлък за фирмената си коледна украса в инициативата „Красива Коледа за всички“. Изпратените снимки на сътвореното в светлини от работещи и служители на „Арсенал“ впечатли общинското жури.

ОБЩИНАТА С НОВ ГЛАВЕН АРХИТЕКТ

Бивш заместник-министър стана главен архитект на община Казанлък. Архитект Георги Стоев е назначен на поста от началото на новата година. Той заема мястото, което оваканти досегашният главен архитект на община Казанлък Иво Недялков.

Георги Стоев е бивш заместник-министър на културата в първия кабинет на премиера Бойко Борисов. Роден е през 1946 година. Близо 20 години е работил в Националния институт за паметниците на културата, а от 2010 г. заема длъжности в Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“ в Министерството на културата. От 2011 до 2013 година Георги Стоев е заместник-министър в Министерството на културата.

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев.

Редколлегия: Деляна Бобева - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Първолета Петкова, Мария Пискова, Миран Маденджиян, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ "Подкрепа" в "Арсенал" АД.

Спецът на инструмента Бучаков:

НАУЧИХ МНОГО ОТ РУСНАЦИТЕ

Изборът на „Арсенал“ за своеобразна лаборатория по получаването на първия български синтетичен диамант не е случаен. Обичайна практика по онова време била тук да се полагаат основите на десетки български производства, по-късно премествани в други предприятия в страната. Личният избор - „Арсенал“, за Васил Бучаков, възпитаник на казанлъшкия Механотехникум, също не е случаен. Предприятието още в средата на 50-те години на миналия век е място, което обещава перспективи в професионалното развитие на всеки можещ машиностроител. Кариерата на Бучаков доказва, че със сигурност не се е подвел в своя личен избор.

Бучаков е кадър на Завод 6. Тънката работа на инструменталчик му пасва. 12 години е оптичен шлайфист, 6 години - технолог, после - началник смяна, сетне - началник цех. Логично идват и отговорностите, които поема след това като началник производство на целия Завод 6, който се основава и изстрава едновременно с майсторството на Васил Бучаков. Стартът в бурното развитие на този сектор в „Арсенал“ започва с усвояването на АК-47. Васил помни ясно това. Помни много неща. Няма как да забрави и мъките, и радостите по пускането на супер-машината SNK за изковане на цевите на автоматите и картечиците. Работата по инструмента на SNK-то, дорниците, била предизвикателство и удоволствие за него. Рязкото вдигане на производителността и качеството на изделията с новата технология на машината била радост за всички. Спестен е много труд от много производствени операции. Като специалист, Бучаков споделя, че е научил най-много от руснаците, идвали в „Арсенал“ за усвояването на различни производства. При него пътят нагоре в професията почва с една руска книга, която директорът Тончо Чахъров му дава да прочете. Задачата е наученото да се приложи в „Арсенал“. Книгата описва технологията на многократното възстановяване на инструмента. Идеята е по-ефективно използване на скъпите инструменти в производството на казанлъшката оръжейница. Въпреки, че никогато не е бил партиен член и не е бил пряко свързан с идеологическата работа в завода, въпреки че по времето на социализма носи в биографията си мъките от „черното“ петно - дядо му имал малка фабричка за кантари, Бучаков е искрен в оценката си: „Руснаците направиха „Арсенал“. Той не казва: „Съветския съюз"... Може би, защото руското можене в машиностроенето Васил вижда още в техникума. Негови учители са прогонени от съветския

строй белогвардейци, дошли в България преди 9-и септември 1944-та.

Бучаков прави първите пресформи за твърдите пластини

Но признава, че всичко е научил от руснака Бюгов. Портретът му стоял дълго време в Завод 6... Имало е защо - Васил разказва, че след завръ-

знава, че за него тайни в инструменталното производство няма. „Не съм спирал да се уча. Имах хъс!“, обяснява Бучаков напредъка си в професията, която днес му дава самостоятелност чрез двете малки фирми, свързани с производството и възстановяването на инструмента и с обкова. Дейността на двете

които работят, свива бизнес. Васил Бучаков се усмихва: той е и технолог, и конструктор, и плановик, и нормировчик, и отдел „Маркетинг и продажби“, и мениджър... Затова не спира да се чуди на тежката система на бюрократичност, която помни от годините си в „Арсенал“. При него не е така. Още на времето, в За-

това ми помогна да науча толкова много, за да се докажа като специалист“, разсъждава сега Васил Бучаков. В своите фирми той работи не само за „Арсенал“. За възстановяване на инструмент го търсят и другите машиностроителни фирми в Казанлък, както и фирми от цялата страна. Работи и за чужбина.

Предприемаческия дух, който разпознава и у сына си, Васил намира у себе си, пренесен от корените на баща и дядо. Дядо му, на когото носи името - Васил, имал фабричка за кантари, затворена през социалистическо. Това буквално му съспива живота. Но името му остава. То е записано сред дарителите на Кърненската църква. Името Васил Бучаков днес е трудно да бъде прочетено на челната фасада на храма, където до скоро се виждаха имената на ктиторите. Кой знае защо, надписът е скрит при последните ремонти на храма зад пощата, чуди се вникът Васил. Той е същински кореняк казанлъчанин, семейството му било добре познато сред местната бохема - част от кръга на Кабакчиеви и актьора Стефан Димитров - Драгнев. Бучаков е от онова поколение, което помни детството си в Кърненското училище до „Свети Йоан Предтеча“, където на времето се просвещавали и в Закон Божий. Днес, по почина на дядо си Васил, той също дарява за православен храм - църквата в Ясеново, където живее. Васильовден е голям празник у тях, домът е винаги отворен за скъпи домашни гости. И тази година е било така. „На Васильовден сме винаги вкъщи!“ - казва именикът, чиято баба стигнала на времето чак до Божи гроб да почете Господа, заради това в семейството я знаят като Баба Хаджика. Било отдавна. Васил е на повече от 80 години. Освен син, има две дъщери и внук - в Англия. Който обаче не иска да се връща у нас... Честно казано, ако не знаеш годините му, никогато няма да предположиш, че зад гръба си има толкова натрупано житейско време. Повечето от него - в „Арсенал“, с който е свързан и сега. Не само чрез бизнеса, а и със сърцето си. Споделя идеите и посоката на работа на съветниците от „Експерти за Казанлък“, затова им помага и наскоро в изборната кампания - за да се популяризира идеите им за професионализъм на всички нива. Смянат той е професионалист. Който има една голяма болка: „Тъжно ми е, че скрападжиие станаха милионери“...

Диана Рамналиева

Васил Бучаков - седналият вляво

Лично Тодор Живков приема група казанлъчани, успели през далечната 1975-та да синтезират първия български диамант в „Арсенал“. Един от тях е Васил Бучаков. „Това са пари, български пари!“ - възхитил се Живков пред групата експериментатори, които се разминали за малко с най-голямото за онова време държавно отличие у нас за постижения в науката, изкуството и културата - „Димитровска награда“. Като част от хората, повечето от които - арсеналци, успели да получат за пръв път в България изкуствен диамант по технология под високо налягане и висока температура, Васил признава, че се чувства оценен. Той се гордее, че е част от екипа, воден на времето от професор Разказов. В групата, която работи експериментално в „Арсенал“ преди повече от 40 години, има 7 казанлъчани, двама инженери от София и един научен ръководител. Работи се с ентусиазъм и напрегнато - понякога по 12 часа на ден, докато в крайна сметка резултатът е налице. Следват морални и материални награди - парични премии и личен прием от първия партиен и държавен ръководител. Смянат Бучаков е спец на спецете в инструменталното производство. Качил е цялата му стълбца в казанлъшката оръжейница - от оптичен шлайфист до началник производство на Завод 6. Пред него са минали усвояванията на първите произведения в „Арсенал“ - собствени инструменти, той е един от хората, положили основите на Инструменталния Завод 6. Участник е в старта на производството на твърдите пластини, учил се е от опита на Чехия, Германия... Но признава, че без руските специалисти е нямало как да стане професионалист от такъв ранг. Предавал е собствения си опит при разкриване на военното производство в Судан. Продължава да работи в този машиностроителен сектор като частен предприемач. Това поддържа и връзката му с „Арсенал“ и след напускането на фирмата.

щането си в СССР Бюгов е бил изпратен в Сибир заради „предателството“ да научи българите как да си правят сами твърдите пластини, гарантиращи дълъг живот на инструмента в машиностроенето. Научил много от другите, Васил също не пази своите умения само за себе си. От него почват да се учат млади работници, технолози, дори новопостъпващи млади инженери. При-

фирми отново е свързана с „Арсенал“ - чрез поръчките, които те изпълняват за голямата оръжейница. Бизнесът на Бучаков функционира на семеен принцип. Той, съпругата му и малко над 30-годишният му син, двамата фирмата, работят всичко. Мениджърството отскоро поема синът му, Иван. Допреди няколко години фирмата е имала около 40 души персонал, но налагането на ембарго за някои от страните, с

вод 6, доста се борил против тежкото администриране и управление през соц-а, което поставяло партийния и комсомолския секретар над производствениците, противно на логиката на основната фирмена дейност. „Не бях партиен член и често се е налагало да излизам навън, когато се обсъждаше онова, което аз съм въвел и което аз трябва да свърша, когато се вземаха важните решения. Но може би това ме амбицира,

КАЗАНЛЪШКИ УЧЕНИЦИ СЪЗДАДОХА МОБИЛНО УСТРОЙСТВО

Казанлъшки ученици, членове на клуб „Млад конструктор“ към Професионалната гимназия „Иван Хаджиенов“ в града, разработват зарядно устройство под формата на динамо, което преобразува физическата енергия в електрическа, като предлага на ползвателите го пълна независимост от електрическата мрежа при зареждането и използването на различни мобилни

Младите новатори със своите ръководители

природосъобразния начин на живот и активното движение в градска среда.

Енергията, която акумулира създаденото от учениците динамо, е достатъчна за зареждането на мобилен телефон, гледане на презентация или музикален клип. Използването е изцяло опростено и достъпно за всеки. Сред другите потенциални приложения на проекта „Динамо“ е възможността за обособяване на енергийно независимо работно място, което да гарантира по-здравословен начин на работа, дори ако пространството се ползва веднъж седмично от служителите.

Автор на идеята и ръководител на учениците от клуб „Млад конструктор“ е казанлъшкият млад инженер Даниел Илиев. Според него, „Динамо“ е съчетание между атракция, полезно удобство и напомняне, че в съвременната градска среда са нужни екологични и устойчиви придобивки.

Проектът „Динамо“ има и втори етап и той е свързан със закупуването на монитори и изработването на по-сериозен софтуер за работа на информационната система на зарядното устройство. Целта е ученическата разработка да бъде инсталирана в библиотеки, информационни центрове и офиси, в които все по-често служителите прекарват часове наред пред компютър.

Според новаторите-ученици, „разработката им предлага не само частично решение за енергийна независимост, а е и иновация в полза на хората, които искат да бъдат в добра форма по всяко време и на всяко място, без контакти и кабели“.

Проектът за мобилно зарядно устройство в Казанлък се реализира с финансов ресурс от годишното издание на конкурса за малки зелени идеи „Направи си сам“ на екологичното сдружение „За земята“. Казанлъшката разработка е една от финансираните общо 24 идеи в цялата страна през тази година.

„Трибуна Арсенал“

Експертен жест

Част от децата, настанени в едно от семейните жилища

43 деца и младежи, живеещи в трите центъра за настаняване от семеен тип в Казанлък и в едно от защитените жилища, за празничния си Коледен обяд получиха специални дарове от членове на групата „Експерти за Казанлък“.

Те бяха зарадвани с лакомства за всеки и плодове за трапезата. Освен на подаръците, децата без семейства се зарадваха на оказаното им внимание. Жестът на Експертите е част от техния принос в кампанията на Сдружение „Бъдеще за децата“ - „Акция Дядо Коледа 2015“.

„Трибуна Арсенал“

ЛЮБОМИР ЛАЛЕВ ОСТАВА НАЧЕЛО НА „ПОДКРЕПА“

За председател на ФСО на КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“ АД бе преизбран инж. Любомир Лалев на IX Отчетно-изборно делегатско събрание, състояло се през м. декември. Изборът на Лалев, след изслушване на отчетния му доклад и дебати по него, бе с явно гласуване, както е по Устава на синдиката: той бе избран с 53 „за“

от присъствалите 53-ма делегати. За секретар на организацията бе преизбрана Светлана Станчева. Делегатите избраха и Изпълнителен съвет на ФСО, приеха и Програма за дейността на ФСО на КТ „Подкрепа“. Лидерът на арсеналската „Подкрепа“ е и дългогодишен член на групата „Експерти за Казанлък“.

Гости на събраниято бяха Стефка Примова от СФММ на КТ

„Подкрепа“ – София, Цветанка Пискова – председател на СРС на КТ „Подкрепа“ – Казанлък, Янко Костадинов – директор по финансовите въпроси на „Арсенал“ АД, Атанас Бозов – председател на СК на КНСБ в „Арсенал“ АД.

Фирмената синдикална организация на КТ „Подкрепа“ при „Арсенал“ АД е създадена през 1990 г. ФСО е член на СФММ и СРС – гр. Казанлък. Организацията се състои се от 8 обособени секции - по една във всеки завод на територията на дружеството.

„Трибуна Арсенал“

Арсеналска гордост

АРСЕНАЛСКИ ФУТБОЛИСТ УЛОВИ КРЪСТА В ТЪЖА

Арсеналска футболна надежда улови кръста на Богоявление в Павелбанското село Тъжа.

Шестнайсетгодишният Емил Дочев, състезател на ФК „Арсенал 2000“ - юноши младша възраст, родени през 1998-1999 година,

изпревари останалите смелчаци в битката за кръста.

Според поверието, момчето ще е здраво, честито и с много късмет през годината.

Емил се хвърли в студените води с народна носия. С постижението си той донесе радост и на целия Завод 5, където работи неговият баща.

Миран Маденджиян

Продължение от стр. 1 **НОВА ГОДИНА...**

• От 1 януари възрастта за трета категория се увеличи с 2 месеца и вече е 60 г. и 10 месеца за жените и 63 г. и 10 месеца за мъжете. Тя ще продължи да нараства и в следващите години, докато стигне 65 г. и за двата пола.

• От началото на тази година се увеличи и нужният за пенсия осигурителен стаж, който е 35 г. и 2 месеца за жените и 38 г. и 2 месеца за мъжете. Това изискване също ще се увеличава всяка следваща година до 2027 г., когато нарастващото ще спре на 37 г. осигурителен стаж за жените и 40 г. осигурителен стаж за мъжете.

• От 1 януари започна и увеличение на възрастта за т. нар. късно пенсиониране, без достатъчно осигурителен стаж. Тази година тя ще е 65 г. и 10 месеца и ще расте до 2023 г., когато трябва да стане 67 г.

• От 1 януари 2016 г. за първи път бе въведена и пенсионна възраст за военните и полицаите. Тази година те ще се пенсионира на 52 г. и 10 месеца, а възрастта им ще се увеличава плавно, докато достигне 55 г.

От тази година става възможно в ранна пенсия да излизат и бивши, а не само настоящи, служители на силовите ведомства. Тоест, при 18 г. стаж в полицията или армията ще могат на по-ниска възраст да се пенсионира и хора, които вече не са в структурите.

От тази година военни летци и водолази в силовите министерства ще се пенсионира при 42 г. и 10 месеца трудов стаж.

• Промени влизат в сила и при пенсионирането на учителите. Те вече ще се пенсионира с пенсия от учителския пенсионен фонд до 3 години преди пенсионната възраст за трета категория. Ако обаче останат на работа и не се пенсионира рано, ще им се изплаща добавка към пенсията за всеки допълнителен месец работа.

За пенсионерите е важно да знаят, че тази година е последната, в която пенсията ще се индексират по швейцарското правило.

От 2017 г. започва и увеличаване на осигуровките за пенсия. То ще е с по 1% през следващата и по следващата година.

През 2019 г. обаче пада таванът за новоотпусканите пенсии. Тогава и ограничението на сегашните пенсии ще бъде вдигнато от 35% от размера на максималния осигурителен доход за съответната година на 40%.

Всички тези промени влязоха в сила само броени дни, след като пак официалната статистика от НОИ призна, че на всеки четвърти българин към момента липсват 15 г. стаж за пенсия на време. На практика всеки четвърти пенсионират тази година не е имал нужния стаж и е трябвало да изчака да навърши 65 г. и 8 месеца.

Според прогнозите на НОИ, делът на хората, които не могат да се пенсионира навреме заради липсващ стаж, ще се увеличава. Междувременно национален ежедневник през миналата седмица изчисли, че според неофициални прогнози делът на хората, които ще трябва да чакат да навършат късната възраст за пенсиониране, може да достигне и над половината от пенсионерите в следващите 10 години.

„Трибуна Арсенал“

Технологии

СЪЗДАВАТ ПИСТОЛЕТ ОТ МЕТЕОРИТ

Оръжейната фирма Sabot Guns, базирана недалеч от американския град Питсбърг, обяви за създаването на пистолети от един знаменит метеорит, връстник на Земята. За това се съобщава в money.snp.com.

Като материал за необичайното оръжие е послужил 35-килограмов фрагмент от знаменития няколкостотен метеорит „Гибсон“, паднал на Земята преди 500 хиляди години и притежаващ особена структура на кристалите. Неговата възраст се оценява на 4,5 млрд години.

Метеоритът от желязо-никелова сплав е открит от западни пътешественици през 1836 г. в Намибия, където местните жители използвали късове от него за направа на оръдия на труда.

„Ние се съмнявахме, че това е възможно, но преодоляхме решаващ етап в работата и сега сме уверени, след като създадохме два напълно функциониращи пистолета“ – заявил шефът на компанията Sabot Guns Роб Бианчин (Rob Bianchin) в портала CNNMoney.

Той обяснил, че създаването на всеки детайл е своеобразен научен експеримент. Пистолетите ще бъдат огледални копия – ляв и десен, калибър 43 (12,7 мм), модел в стил 1911 г.

Очаква се наборът да получи името Extra-Terrestrial (Големият взрив) и да бъде продаден на търг следващата година. Всеки пистолет от сега се оценява на 1 млн долара.

По материали от интернет

РОЖДЕНИЦИ

Един от най-празничните в лично качество се оказва първият месец на годината за работещите в „Арсенал“. Освен стотиците именници, които вдигат наздравци на Ивановден, на Богоявление, на Антоновден, Атанасовден и още по-малки знайни празници, рождени дни бележат този месец 630 работници и служители на фирмата. 21 са само рождениците днес, на 8-ми януари.

Освен с многото рожденици, и през новата година „Арсенал“ ще бъде атрактивно място за работа и с интерес отстрана на хората, които наистина имат желание да работят и да се развиват. Приносът на „Арсенал“ като работодател бе оценен подобаващо с второ място от Агенцията по заетостта през миналата година в нейната престижна годишна класация. Само в първия работен ден на новата година новопостъпилите във фирмата бяха 8. Няколко десетки други очакват назначения до края на този месец.

И през тази година арсеналските рожденици ще продължат да имат подаръци от ръководството на фирмата за своите празници – фирмени торти.

„Трибуна Арсенал“

ПРЕЗ 2016 ГОДИНА НАЙ-МАЛКО ЩЕ РАБОТИМ ПРЕЗ СЕПТЕМВРИ

На два пъти по четири почивни дни ще има българинът през септември. Тази година съгласно приетия график от Министерския съвет за почивните дни през новата година, съобразени и с официалните празници в нашата календар.

По традиция почивните дни за новата година обикновено се приемат на последното за предходната година заседание.

След дългата коледно-новогодишна ваканция на практика такава се задава пак, наполовина, през март, май и септември, когато почивките са на два пъти по четири, като на практика при добро време българинът може да си изкара и второ море.

За да не се прекъсва работната седмица, както и да се осигури по-ефективно използване на почивните дни, кабинетът взе решение да обяви за неработни 4 март (петък), 23 май (понеделник), 5 септември (понеделник) и 23 септември (петък). Те ще се отработват съответно на 12 март (събота), 14 май (събота), 10 септември (събота) и 17 септември (събота).

Разместванията се налагат, тъй като през 2016 г. националният празник на България – 3 март, се пада в четвъртък, а по календар 4 март е в петък. Денят на българската просвета и култура и на славянската писменост – 24 май, е във вторник, а предходният 23 май се пада в понеделник. Официалният празник 6 септември – Ден на Съединението, през 2016 г. е във вторник, а по календар 5 септември е в понеделник. Денят на независимостта на България – 22 септември, е в четвъртък, а следващият ден 23 септември се пада в петък. Дните, които се обявяват за работни, са съботи през същия месец, като по този начин броят на работните дни в месеца не се променя, което означава, че това няма да се отрази и на заплатите.

Коледата на 2016 година се пада в неделя – 25 декември, като на практика почивен ще е само 26 декември, понеделник. Новата 2017 година ще посрещаме в събота – 31 декември.

Високосната 2016 година ни подарява още един ден – 29 февруари, понеделник.

„Трибуна Арсенал“

ВАЖНО

Кадастралната карта и кадастралните регистри за град Казанлък и землището на град Казанлък са одобрени, съгласно заповед, обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 100 от 18 декември, и влиза в сила от 19.01.2016 год., съобщил Община Казанлък.

Съгласно ЗКИР, за издаване на актове, с които се признава или се прекъсва право на собственост, или се учредява, прекъсва, изменя или прекратява друго вещно право върху недвижим имот, или се учредява ипотека, се изискват скици от кадастралната карта и схеми на самостоятелни обекти в сгради или в съоръжения на техническата инфраструктура, или скици-проекти в случаите на чл.52, ал. 1 ЗКИР, издадени от службата по геодезия, картография и кадастър.

От 19 януари всички справки, услуги и издаване на скици за имоти в град Казанлък и землището на град Казанлък ще се извършват от Служба по геодезия, картография и кадастър – Стара Загора, на адрес: ул. „Цар Симеон Велики“ №1.

ГЕРИ - МАЛКОТО ГОЛЯМО МЪНИЧЕ ОТ АЛЕЯТА

Тя е Герчо.

За колегите си. И е най-малката в отдела, в който работи. На 13-ти този месец има рожден ден. Твърди, че на тази дата ѝ върви, затова и не е фаталист. И не се плаши от суеверия. Убедена е, че човек сам чертае пътя си и всичко е въпрос на усилка, труд, талант и... малко късмет.

Когато преди четири години и половина пристига в Казанлък, е идвала преди това само два пъти. На екскурзия. Идва със съвсем прясна диплома от Стопанската академия в Свищов - по маркетинг, счетоводство и контрол, наема квартири в града и започва работа в „Арсенал“. Не чертае големи и дълги планове, просто започва „първата си сериозна работа в живота“, както споделя днес през призмата на изминалото време.

Не тя избира Казанлък, а съдбата я избира за Казанлък, защото тук се оказва, че търсят човек с нейната специалност. За възможността да работи в „Арсенал“ научава от приятелка, подава документите си и така през септември 2011 година пристига в „китното градче“, какъвто изглежда Казанлък в очите на момичето от Ново-загорското село Кортен.

Започва работа в направление „Доставки“ на Главна дирекция в „Арсенал“ като експерт търговия - внос.

Четири години по-късно тя вече е едно от лъчезарните млади лица на „Арсенал“ в тазгодишната Алея на славата.

А не е навършила още 28 години.

Гергана Начева.

На живо е още по-чаровна и по-плаха от това, което снимката разказва за нея. И

се усмихва още по-хубаво.

Определено е от онези млади хора, които „Арсенал“ на всяка цена трябва да съхрани и развива, защото носят в себе си много потенциал. Който тепърва предстои да се разгръща и да носи ползи за фирмата.

Гергана, или Герчо, безкрайно много обича работата си.

Личи по начина, по който разказва за изминалия си ден, в който отново е търсила поредния елемент от нужните за производството тук суровини. В случай циркониев прах. Търси го къде ли не, в това число и от Австралия.

В „приятната лудница“, в която работи, както нарича пълната с колеги стая, на Гергана Начева ѝ харесва. Твърди, че докато търси материали и суровини по света, научава много: за съответна-

та страна, за бизнеса там, за производството, за химията, за качествата на определен материал.

А и колегите ми са такива, че те самите са невероятно училище, втори университет, признава най-младото лице от тазгодишната арсеналска Алея на славата.

а с ваучерите, които получава, дори прави планове за една по-сериозна покупка.

Когато започва работа в „Арсенал“, не е и подозирала, че тук ще срещне човека, с когото заедно може да продължи пътя си. Сега, четири години по-късно, до експерта от направление „Достав-

възпитали на труд и уважение към труда на останалите хора. Гордее се с корените си, защото е от работливо и честно семейство. Майка ѝ е председател на земеделската кооперация в Кортен, а баща ѝ е шлосер. Има и сестра, избрала София за свой град.

Отвъд работата си Гергана и приятелят ѝ обичат да пътуват. Убедена е, че това е една от най-стойностните и добри инвестиции, които човек може да прави с парите си. От пътуванията пълни бюротата си с разни джунджурии. Така до следващото пътуване. Споделя също, че дните ѝ са пълни, затова напоследък не ѝ остава много време за другото ѝ хоби - волейболът. Има си дори личен повод за гордост. С три сребърни медала е от Републиканско първенство. Като ученичка. С усмивка признава, че някога гледачка ѝ предрекла дори кариера в национален отбор, но... маркетингът и счетоводството излезли по-големи инати от волейбола.

Сега, от позицията на изминалите години, майка ѝ с шега отбелязвала, че и това ще стане някой ден, но... за ветерани. За Гергана това е просто повод за поредна усмивка.

Отвъд делника, работата, задачите, грижите по бита, се опитва да си краде време и за любимите книги. С удоволствие се присгава към „Малкият принц“ на Екзюпери и „Портрети“ на Дориан Грей.

И реди новите си планове. За тази година. Която за експерта в направление „Доставки“ започна шеметно и с вкус на море.

Убедена, че едно такова начало със сигурност предвещава още по-забележителен край.

Деляна Бобева

Хроника

Момиче е първото бебе за новата 2016 година, родено в казанлъшката болница. То се казва Габриела и се появи на бял свят на 2-ри януари.

Габриела е дълго чакано дете на семейство от село Бузовград. В първия ден на новата година, както и в последния на старата, в АГО на болницата в Казанлък нямаше родени бебета.

Общо 630 са децата, родени през изминалата година в болницата в Казанлък. Повечето от тях са момичета.

Повече бракове са сключили казанлъчани през миналата година в сравнение с 2014-та, показва статистиката на отдел „Радостни обреди“. Общо 285 са новите граждански бракове, като година по-рано, през 2014-та, те са били с 60 по-малко.

Десет хиляди пациенти са лекувани през 2015 година в Многопрофилната болница за активно лечение „Д-р Христо Стамболски“ в Казанлък. Те са с близо 200 по-малко от преминалите болни през 2014 година. Близо 200 от преминалите и лекувани болни, без родилки и пациентки на АГО, са били здравно неосигурени, като сумите за лечението им са били за сметка на болничното заведение. Средно по 4,8 дни е лекуван в болницата в Казанлък всеки един от пациентите, като сумите за лечението и престоя са между 422 лева до 1000 лева за най-тежко болните в отделението ОАРИЛ. Средно лечението на един пациент в болницата през тази година е струвало 560 лева. Най-честите хоспитализации са били свързани с различни мозъчно-съдови болести, хипертонии и неврологични заболявания.

Бум на припознаванията на деца, родени в ромски семейства, след съставянето на акт за Община Казанлък. За цялата 2015 година припознаванията са 106. Според работещи в ГРАО, причината за това са промените в Закона за семейните помощи за деца, с които се въвеждат по-големи рестрикции и промени на условията за получаването им.

Като „интересен“ работещите отбелязват и факта, че не се припознават всички деца от един биологичен баща, а само някои от тях, обикновено по-малките. От 6-7 родени деца се припознават само 2 или 3, като таткото обикновено живее и на друг адрес, каза Пламена Терзиева, служител специалист по гражданско състояние в Община Казанлък.

Една от причините, която бащите посочват за своята избирателност при припознаванията на децата, е финансовата, допълни Терзиева. Четири лева е цената на документа, който бащите трябва да платят в ГРАО за припознаването на едно дете.

Освен драстично увеличаване брой на припознаванията след съставянето на акт за раждане на детето, специалистите по гражданско състояние в Община Казанлък регистрират и увеличаване на сключените след дългогодишно съжителство и раждане на няколко деца бракове в ромските семейства. Според ромите-младженци, на тази закъсняла стъпка се решили след „съвет на социалните“. Други посочват като причина „дълго обмисляно от тях решение“.

Близо 500 килограма суха храна и консерви, одеала и постелъчен материал събраха и дариха любители на бездомни животни от Казанлък и София. В момента в общинския приют има 34 големи и 7 малки бездомни кучета.

През 2015 година в приюта са били изоставени или прибрали от улицата 272 кучета. Свой нов дом и стопани са намерили 43 от тях.

Хрониката подготви: Деляна Бобева

БЪДЕЩ ИНЖЕНЕР УЛОВИ БОГОЯВЛЕНСКИЯ КРЪСТ В КАЗАНЛЪК

Рекорден брой смелчаци се хвърлиха за Богоявленския кръст във водите на Старата река в Казанлък. 27 младежи и млади мъже бяха благословени от свещеник Иван от църквата „Свети пророк Илия“ за богоугодното дело.

Честта да улови кръста се падна на 22-годишния студент от Казанлък Милен Радков.

Милен скача за него за пета поредна година, но за първи път успява да го улови. Честитият младеж и благословен младеж пожела на казанлъчани здраве и щастие и изрази надежда за една по-добра година.

Милен Радков е бивш възпитаник на ПГ „Иван Хаджиенов“ в Казанлък, а сега студент в Габровския технически университет, специалност „Компютърни системи и технологии.“

Подаръци от Общината и обяд от местен бизнесмен получиха всички, скочили за кръста мъже и младежи.

Своеобразен рекордър в битката за кръста бе

студентите води на Старата река.

По традиция след ритуалното хващане на кръста се изви и голямо Богоявленско хоро.

14-годишният Димитър Атанасов от Казанлък, който скача за кръста от 7-годишен. Досега обаче това е правил в Калофер, а за първа година скача във водите на Старата река. Още един 14-годишен младеж днес се бори за кръста - Николай Атанасов, който бе и най-младият участник. „Ветеранът“ бе 38-годишен мъж, също от казанлък.

Кметът на Община Казанлък Галина Стоянова поздрави скочилите за кръста мъже и младежи и всички граждани, като пое ангажимент догодина Богоявленското хоро, което смелчациите играят във водите на реката, да е с народни носии и бродирани ризи, които Общината ще осигури за всички, нагазили в

студентите води на Старата река.

По традиция след ритуалното хващане на кръста се изви и голямо Богоявленско хоро.

Деляна Бобева

СЛЕДПРАЗНИЧНО, постфактум от „Кухнята на Йонка“

СОК С МАГДАНОЗ ТОПИ ЗДРАВНО КИЛОГРАМИ

Празниците свършиха и настана времето на голямото тохкане за натрупаните килограми. За някои това не е никаква драма, но за други си е равносилно на катастрофа. За тези, които мъчно се понасят с 2 килограма отгоре, ето една протичка, но, според изпробвали я, работеща рецепта за бързо вталяване. С уговорката, че, ако не помогне, няма и да навреди. Както се казва, от опит глава не боли, така се посягайте към лимона.

Ето и рецептата ни за сок - убиец на мазнини, с който се губят успешно килограми в рамките на 10 дни. При положение, че от празнично яденето ви се върне в делничния си ритъм.

Затова и в този брой ви спестяваме новите кулинарни изкушения,

с които ще заситите не само глад, но и очи.

Ето как се прави сокът:

Едно от най-ценните качества на този вид отслабване е, че съставките на коктейла са изцяло от природен вид. Това са лимон, магданоз и вода. Изцеждате 1 лимон в една купа и нарязвате вътре 60 гр. магданоз. Добавяте 2 литра вода и обърквате всичко стабилно.

Начин на употреба:

В рамките на 5 дни се извършва консумацията. Тя става веднъж дневно, преди да се закуси. Разпределете си дозата по начин, по който сместа да ви стигне до петата сутрин включително. След това се прави една 10-дневна пауза и отново се повтарят 5-те дни на пиене на сока.

Тази рецепта води до значително и трайно отслабване. С нея се топи средно по 1 кг. на ден, което значи, че след двете процедури от по 5 дни ще сте смъкнали цели 10 кг. Хубавото е, че паузата между процедурите не влияе негативно и сваленото тегло не се възвръща в този период. Освен че смъква килограми, напитката е полезна цялостно за здравето. Тя намалява до минимум риска от инфаркт, тъй като укрепва сърцето и влияе положително на цялата кръвна картина в организма. Заздравява още бъбреците и черния дроб, което води до успешно изхвърляне на токсините.

„Трибуна Арсенал“

От сърце

Един невероятен човек посрещна новата огнена година с куп букети в ръце. Отвъд подаръците. Защото съчета празнуването на куп поводи в едно.

Един от тях обаче ще бележи цялата й година и всички следващи.

Защото, когато си на едно поприще в средата, казват мъдрите, започва новото ти житейско и човешко летоброене.

В живота на жената обаче то е много повече.

А на жената, която знае какво иска – всичко.

За прекрасния юбилей на царовната

Галина Иванова Петрова,

началник на цех 280 на Завод 1.

За жената, за която усмивката е второто й Аз.

За бореца, за когото няма плашещи битки, за колегата и човека Галина: пълна кошница с наричания за здраве, сполука, любов и късмет.

За хармония и отворени пътища и посоки

във всичките й и необятни нови хоризонти.

Честита годишнина!

Да ти е от прекрасните Най!

С поздрав и уважение, колегите от цех 280 на завод 1

На 50 жената е царица - не би си позволила грешен ход.

Не се избира между две корици на книгата, наречена „Живот“.

На 50 жената е страхотна, защото знае своята цена - помислиш ли за теб да я закотвиш, тя ще те помете като вълна.

На 50 жената е убиец! - напреко през житейското просо тя цени към поредната пуся и без да мигне, стреля на месо.

На 50 жената е умница - не дава да я взимат за мезе.

Отгледала е къща, мъж, дечица... За нищо съвестта не я гризе.

На 50 жената е удобна - прощавя тя лъжите пак и пак...

Но като нищо може мимоходом да хвърли в теча не един глупак!

Маргарита Петкова

КАЗАНЛЪШКА КНИГА В ТОП 10

Престижното 10-то място в най-популярната класация за продажби на книги у нас – тази на голямата верига „Хеликон“, зае казанлъшкото издателство „Рамита“ в раздела за български автори. Книгата, с която „Рамита“

проби, е „Жената бе, жената!“ – сборник разкази от Чудомир, издаден през 2013-та година. Сборникът влезе и в Топ 100 на „Хеликон“ за най-продавани български книги от наши и чужди автори за изминалата година. „Жената бе, жената!“ е на 79-та позиция в Топ 100.

В класацията има още една казанлъшка връзка - „Надали, ама, а – дано!“ / А, дано, ама – надали“ на Джеки Стоев и Джони Пенков – син на казанлъшкия именит художник с огромен принос в родното изобразително изкуство Иван Пенков. Книгата на двамата бе представена тази есен в Казанлък в Шипковата къща при огромен успех.

В Топ 10 за продажби на български автори тя е на шеста позиция, в Топ 100 за всички български книги заема 58-мо място.

Сборникът „Жената бе, жената!“ е идея на етнологата Катя Терзиева, съпруга на дългогодишния директор на ЛХМ „Чудомир“ в Казанлък и на едноименната фондация Пеню Терзиев. Собственикът на издателството - Михаил Попов, е отлично познат в Казанлък като Мишо от „Рамита“.

Освен издателство, той има и книжарница на ул. „Искра“. Издателството му е популярно с книгите-игри и с художествената литература за деца и юноши, в която се специализира.

Диана Рамналиева

138 ГОДИНИ ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА КАЗАНЛЪК

Хиляди бежанци се връщат в Казанлък след 8-и януари 1878-ма

Грижата за бежанците от Казанлъшко и другите градове, засегнати от настъпването на турските войски на север след опожаряването на Стара Загора през лятото на 1877-ма година, бе тема на един от докладите на Национална научна конференция, в която Исторически музей „Искра“ събра учени от водещи университети в България с цел изясняне на нови и малко известни факти от историята на региона, които да бъдат публикувани в предстоящото издание на сборника „Казанлък в миналото и днес“. Авторът на доклада за съдбата на бежанците от Казанлъшко, Старозагорско, района на Калофер, Карлово и Сопот, асистент Емилия Вачева от Стопанската академия „Димитър А. Ценов“ в Свищов сподели за читателите на „Трибуна Арсенал“ интересни факти по темата, предизвикала нейния научен интерес в изследването на редица документи и публикации по този проблем. Събрани са сведенията от спомените на Найден Геров, първият губернатор на Свищов по време на Временната руска управа, при това – българин; проучени са много спомени на бежанци, в това число и казанлъчани, които участват в Големия Бяг – Бегът, или, както още го наричат хората тогава – Страшното...

Г-жо Вачева, какво показва Вашето изследване, до колко населението на Казанлък е било потърпевшо от набезите при настъпването на север след битката край Стара Загора и нейното опожаряване?

– Казанлък е бил сред силно засегнатите градове, заедно със Стара Загора, Чирпан, Нова Загора, Калофер, Карлово и Сопот. Отстъпването на

руската армия през лятото на 1877-ма година от Южна България, от Ловеч, долината на р. Лом, се съпровожда с масово изселване на българското население. Изстъпленията, които извършват войските на Сюлейман паша и башибозушките шайки, принуждават стотици семейства да напуснат родните си места и да потърсят убежище в освободените вече територии. Данните на Източнорумелийското правителство показват, че само в Южна България през този период са избити 17 320 души, разрушени и опожарени са 10 800 къщи, 925 обществени здания, 182 църкви и 120 училища, целият добитък на местното население е отвлечен. Майката на Иван Вазов, Съба Вазова, разказва, че по това време, само за една нощ в Карлово са изклани 800 души. Калофер гори

три дни и „от 1000 калоферски добри къщи не остана ни една колиба“. Руските военни части са разбити край Стара Загора на 19-и юли 1977-ма и заедно с българското опълчение са принудени да се оттеглят на север. На север тръгва и огромен поток от бягащи българи. За разбуждането на „тихия и сънлив Казанлък“ покрай тези събития говори в спомените си и К. Бозвелиев. Единствен път за спасение населението вижда в бягството отпък Балкана. Бягат всякакви хора – свещеници, учители, занаятчии... „Който сварил – бягал, който не – под нож паднал... Бягали старци, бабички, деца – всякаква възраст...“, четем в сборника „Освобождението 1878-ма“, издаден по повод 110 години от Освобождението. Местните хора продължават и сега да говорят за тия събития като за „Бегът“. Първоначално бежанският поток се насочвал към Казанлък, Енина и другите подбалкански села в района. Оттук се тръгвало за Шипка и Габрово. Преминването на Балкана било трудно. Вълко Велчев споделя, че „особено трудно беше покачването по стръмните южни склонове на Стара планина“. Най-трудно било за жените и децата, много от тях вървели с окървавени крака, останали боси след съксване на слабите им обувки. Съвременници описват сърце-раздираателната картина на изоставени по тежкия път пеленачета, ревящи с „предразнял глас“. Така бежанците от Южна България, към които се присъединяват и хора от Казанлъшко, се превръщат в освободените земи на Северна България.

В кои райони на освободените земи се заселват бежанците от Тракия?

– До средата на септември идват около 100 хиляди бежанци по данни на руснаците. Някои тръгват за Севлиево, други за Габрово – Трявна, трети към Ловеч – Плевен. Най-много остават в Габрово, където се трупат хора от Старозагорско, Калоферско, Казанлъшко и Новозагорско. За пристигането им вече има организация. Ранените пращат в болнични заведения, бежанците отиват на предварително определени места. Руските власти взимат спешни мерки за подслон и храна, помага и Славянското благотворително дружество. Местното население е гостоприемно. Устройват се приют за болни деца, леко ранените отиват в сиропиталище, в което се приемат и болни възрастни. Таквава приюти се отварят още в Търново, Ловеч, Дряново. Девическото училище става болница. Но Габрово отеснява. И бежанският поток поема към Търново и околностите. Добри Ганчев свидетелства: „Дойдоха голи, боси, кой както сварил, така избягал“. Напълнило се и Търново, и околните баири, лозя, пътищата се задръстили от мъже, жени и деца. „Търновските фурни не смогват да опекаят хляб, бежанците просят, съвзи пълнят очите на майките“, разказват свидетели.

Тогава търновският губернатор Драган Цанков разпорежда по места да се настаняват толкова бежанци, колкото са бройките на къщите в селото. Бежанците се задължават да работят в помощ на хазияте, да не разчитат само на помощи. Някои почват работа и участват активно в обществения живот. Книжовникът от Казанлък Филип Велев е нает в Горнооряховското главно училище. Някои тракийски бежанци стават разузнавачи в Руската армия. Някои от казанлъшките бежанци успяват да прехвърлят

дюкяните си от родния град в Търново и Габрово, а други с лични средства почват занаятчийско-търговска дейност, отварят гостилници, продават спирт на руските войски.

Как руското командване и местното управление в освободените територии решава проблема с бежанците? Вземат ли се някакви планови мерки, има ли програма, по която се работи по онова време?

– Както вече казах, идвайки уморени след преминаването на Стара планина в Габрово, бежанците вече са били очаквани. От самото начало Временните руските власти взимат мерки за решаване на проблема с бежанците. С нарастването на бежанците още през юли се вземат извънредни мерки. За тяхното осъществяване се създава комисия с председател полковник Домети. В нея има и българи. На бежанците се разрешава да се настанят в изоставени турски къщи, да прибират реколтите от земите им, да получават помощи, да бъдат наемани като косачи. Отпуснати е помощ от 18 хил. франка. В устройването на бежанците се ангажираят се и градските съвети. Княз Черкаски, завеждащ гражданското управление в Търново, смята, че в решаването на проблема властите не могат да се справят сами, нужна е подкрепата на руската и местна общественост, смята, че който може от бежанците, трябва да работи слещу заплащане. За помощ са призовани Славянските благотворителни общества и Червеният кръст, чийто представител в България А. Наришкин иницира създаването на Благотворително дружество, което развива широка дейност. С идването на есента проблемът с бежанците в градовете на Северна България се решава от местното управление с нови мерки. Търново също се препълва и

част от бежанците поемат към Лясковец, Горна Оряховица, Самоводене и Свищов.

Как са приютени бежанците в Свищов, който тогава е център на нова голяма губерния, създадена с идването на руските войски?

– Около 2 000 души пристигат в Свищов. Иван Вазов, който по това време работи в губернкската администрация на Свищов, описва бежанците като „без никакво препитание, без всякакви средства, необлечени и нещастни“. Управата на

дни никак не са леки. Изхранването им се оказва сериозен проблем. В голяма част от спомените на преживелите бягството се описва безпомощното състояние, в което се намират тези хора и затрудненията, които те порождават на местните власти. Асен Кисъв, поел към Севлиево, разказва, че с идването на зимата настъпва глад. „Бучка качамак се продаваше на за 10 пари, а ока брашно – на за 100 пари. Който имаше пари, купуваше, който нямаше, мреше от глад. Бежанците бяха също без дрехи, без завивка, без постелка, без обувки. За постелка и завивка ни служеше само слама, без огън и хляб. Вечер гладни лягахме, сутрин гладни ставахме, от никъде ни хляб, ни пари...“ Идва и тифусът, който покосява стотици.

Какво е отношението на местните хора към бежанците от Южна България?

– Гостоприемството на хората в Северна България има огромно значение за оцеляването. Те снабдяват бежанците с дрехи, приютяват ги по домовете си, грижат се за тях, ако са болни. Не липсват и случаи на недружелюбно отношение към бежанците. Натъкнах се на такива сведения за Търново, където един местен Дадо Вълчо дори казва: „Да умрат от глад...!“ Говори се и за случаи на кражби от глад, за изгонени от домовете на местните бежанци. Но като цяло, в почти всички градове те се приемат радушно.

Каква е съдбата на хилядите бежанци след края на Освободителната война?

– От запазените спомени на някои от тях става ясно, че веднага, щом научават за преиземането на Шипка и Шейново, прокудените от страх за живота си българи тръгват да се връщат по домовете си. Бозвелиев разказва, че, щом чули новината късно вечерта на 28-и срещу 29-и декември 1877 г. / 9-и срещу 10-и януари 1878 г. /, още на другия ден казанлъчани, настанени в Габрово и Тревненско, тръгват да се прибират по родните места. Желанието било толкова силно, че не се страхували от големите студове и снегове в Балкана. Някои бързали, за да потърсят заровеното или хвърленото в кладенци имане и покъщнина, други – да видят какво е станало с къщите им. Масово хората почват да се връщат по Ивановден и Атанасовден. Завръщайки се у дома, много от бежанците се сблъскват с нови трудности. В Стара Загора всички къщи, без тук-там по краищата, са изгорели. В Калофер всичко е изгоряло и струено. Там идват майстори от Македония да помагат къщите да се вдигат отново. Драматичната картина при завръщането в Казанлък на местните бежанци е много добре описана от Бозвелиев в „Казанлък в миналото и днес“ – един изключително интересни сборници с исторически свидетелства.

Диана Рамналиева

РОБЪРТ ПИРИ

Покорителят на Северния полюс

Пири - мечтателят. Робърт Едуин Пири е роден на 6.05.1856 г. в градчето Кресън в Пенсилвания. На две години останал сирак, починал баща му. Робърт завършил технически колеж и работил като чертожник и землемер в бреговата и геодезическата служба на САЩ, след което - във военноморското ведомство, където получил звание лейтенант-инженер. Занимавал се със строеж на диги в САЩ и с проучвателни дейности в Никарагуа за прокопаване на канал между Атлантическия и Тихия океан. От ученик мечтаел за пътешествия по неизследваните места на планетата. Привличала го суровата красота на Севера.

Вълнуващата Гренландия. Особено го вълнувала Гренландия - "Зелена земя", на която посветил 20 години от експедиционната си дейност - от 1886 до 1906 г., внасяйки значителен принос в географията на Западна Арктика, особено на Северна Гренландия. На тази територия Пири гледал преди всичко като на обширно и най-близкото до полюса поле за тренировка. Той задълбочено я изследвал, надявайки се да намери най-удобния отправен пункт за шурм към Северния полюс.

Експедициите доострова. 1866 г. На китоловния кораб „Орел“, заедно с жена си Жозефина, Пири тръгнал от селището Годхавън по леденото плато - изминал 190 км и се изкачил на височина 2150 м. Счупил две кости на крака си и прекарал зимата в едно ескимоско селище, като направил карти на тези места. Пробното пътешествие продължило само три месеца. Целта на Пири била пръв да пресече острова, но не успял. Първият човек, пресекъл Гренландия, бил Фритъф Нансен - през 1888 г.

1891 г. На парната шхуна „Коршун“ Пири отново се отправил към Гренландия, но вече с много по-добра организация, снаряжение и екипаж. Подкрепили го Американското географско общество и Филадельфийската академия на науките.

С кучешки впрягове и с петиата спътници през лятото на 1892 г. той успял да пресече Северна Гренландия, откривайки полуостров Земя с планината Рузвелт. Върнал се по същия път, като изминал около 2400 км.

1895 г. За втори път Пири пресякъл ледения остров и за първи път се опитал да достигне Северния полюс. Тогава той разрешил спора, от десетилетия вълнувал учените - бил стигнал най-северния бряг на Гренландия. Бил първият, който установил островния ѝ характер. На крайния север на огромния остров открил обширни, свободни от

ледове територии, открил и изследвал дълбоко врязаните се в сушата заливи, изучавал антропологията, бита и традициите на ескимосите. Открил огромен железен метеорит Анигито (80 т), доставен по-късно в Ню Йорк. В чест на находката дъщеря му получила второто си име - Мери Анигито Пири.

1898-1899 г. Пири зимувал на брега на протока Смит, разделящ Гренландия от остров Елсмиър. По време на тази експедиция измръзнали 7 пръста на краката му, наложило се да ги ампутират.

1900 г. Пири изследвал цялото северно крайбре-

рис Джесъп - най-близката суша до полюса, на 725 км, а нос Колумбия - на 766 км от полюса, на остров Елсмиър, намиращ се по-близо до най-северното европейско селище на Земята.

Към полюса. През февруари 1909 г. той пренесъл оборудване и припаси до нос Колумбия. Пътят по Ледовития океан бил щафетно трасиран, лагерите били заредени с храна и гориво, за да може главната група да се движи безпрепятствено. Последната експедиция на Пири била обезпечена от Военно-морските сили на САЩ. Много страни се стремели първи да дос-

чернокожия Матю Хенсън и четиримата ескимоси Зиглу, Енингва, Уте и Укеа, с пет шейни и 40 кучета.

Последният старт. Всички се спуснали вихрено по леда. През първия ден изминали 30 мили. Ескимосите също били нетърпеливи да стигнат сер-мик-суах, тоест до Северния полюс. Те вярвали в Нелегак - така те наричали Робърт Пири. На техния език това означавало "вожд измежду хората", човек, който знае и може всичко. На втория ден неочаквано се натъкнали на 10-метрова пукнатина, през която не можело да се мине. Пири заобиколил пукнатина-

победен! Всички извикали три пъти "ура". Пири постигнал мечтата си. Той оставил стъклена бутилка с надпис: "90 градуса. Северен полюс. 6 април 1909 г." Следвали имената на всички членове на експедицията.

Останали на полюса 30 часа, Пири направил няколко астрономически и географски изследвания. Тук годината се състояла от един ден и една нощ. Сто такива дни и нощи правят един век.

На 24 април експедицията се завърнала в изходната си база - нос Колумбия. Пътят до полюса (1500 км отиване и връщане) бил преминал за 37 дни, а обратният - само за 16 дни.

Имам да съобщя нещо интересно. На пристанището в Батл неприятна изненада очаквала Пири: модели го да каже мнението си за Кук, от когото малко преди него била получена телеграма, че е открил Северния полюс. На кораба дошли и двама от експедицията на Кук - те посочили на картата най-далечното място, до което били достигнали. Това място било на 500 мили от полюса. Шокиран и възмутен, Пири казал: "Аз имам да съобщя нещо твърде интересно".

Пири доказвал, че съперникът му никога не е бил на Северния полюс. Разразил се истински скандал, в резултат на който Кук бил признат за мошеник. Три седмици по-късно, екскортиран от две редици кораби с веещи се знамена, Робърт Пири импозантно влязъл в Нюйоркското пристанище. Той станал национален герой. Получил пожизнена правителствена пенсия и звание контраадмирал. Бил удостоен с високи награди и от географски дружества и академии на различни страни.

"Тайните на полярните пътешествия", 1917. В книгата си арктическият изследовател описва своя наситен с динамика и постоляно търсене живот, експедиционната си дейност, методите, чрез които която и да е полярна експедиция може да постигне успех.

Памет за Робърт Пири. Пири умира във Вашингтон на 20.02.1920 г. на 63 г. след продължително боледуване. Неговото име носят: заливът Пири на източното крайбрежие на остров Елсмиър; кратер на Луната; полуостров Земя Пири в северната част на Гренландия; протокът Пири в Канадския арктичен архипелаг. На най-западната точка на Гренландия - нос Йорк, е издигнат негов паметник.

Мария Рашкова

През 2016 г. се навършват 160 г. от рождението на именития полярен изследовател.

Шестимата мъже тръгнаха. И останали сами сред великата бяла неизвестност. Полюсът бил на 133 мили на север. За този миг големият пътешественик се подготвял цели 23 години. На 6 април 1909 г. американският военноморски офицер и инженер Робърт Пири, чернокожият му спътник Матю Хенсън и ескимосите Зиглу, Енингва, Уте и Укеа, с пет шейни и 40 кучета, за първи път достигат Северния полюс - последната цел на Пири. За да докаже, че човек може да владее планетата...

жие на Гренландия. Открил северното крайбрежие на п-ов Земя Пири и нос Морис Джесъп, най-северната точка на световната суша. Тръгнал на поход към полюса, но изминал само 12 км и отстъпил - срещнал обширни пространства от натрупани ледове и огромни райони незамръзнала вода. Пири мислел, че полюсът се намира в центъра на свободно от ледове море. След като било установено, че той е разположен върху огромно ледено поле, започнали опити да бъде достигнат с шейни, телги и кучета.

Резултатът от тези пътешествия бил, че изследователят формулирал няколко правила: вместо палатки и спални чували, започнал да използва построени от снежни блокове куполообразни домове - иглу; разработил система за базови лагери, на които оставял запаси и продоволствия. Главната задача на живота му все още престояла...

1905 г. И тази експедиция не му донесла мечтания успех. Но този път Пири стигнал най-далеч от всичките си предшественици и на 21 април постигнал рекорд - 87° 06' с. ш. След трите опита за достигане на полюса Пири решил, че отправният пункт за атака към полюса трябва да бъде не нос Мо-

тигнат полюса, затова, изпращайки го, президентът Рузвелт му казал, че той е надеждата на нацията. На 1 март, начело на отряд от няколко чернокожи, седем бели и много ескимоси с 19 шейни и 133 кучета,

и сам скочил на отсрещния леден блок. Въпреки че били изплашени, останалите го последвали. Към края на деня били изправени пред ново изпитание - предателска тънка ивица се простирала на 100 ярда пред тях. Те продължили - с риск да се удавят. Нервите им били изопнати, лицата им - измръзнали. Виждайки как Пири мъжествено се справя с болките и негодите, никой не се оплаквал. Температурата спаднала на -60 градуса. До полюса имало само няколко мили. И тогава се случило нещо съвсем човешко - пред прага на победата Робърт Пири почувствал такава умора, че не могъл да направи и крачка. Оставили го да поспи няколко часа... и тръгнали отново.

Покоряването на Северния полюс - 6 април 1909 г.

Пири се отправил в атака на полюса. Въпреки че бил на 53 и с побелели вежди и мустаци, той се почувствал млад. Спомагателните групи отпадали една след друга, организирайки промеждутъчни бази. Последната група тръгна обратно на 2 април, в нея били всички „бели“: Пири не искал с никого да дели славата на първия бял човек, стъпил на Северния полюс. Финалният му отряд се състоял от

та и сам скочил на отсрещния леден блок. Въпреки че били изплашени, останалите го последвали. Към края на деня били изправени пред ново изпитание - предателска тънка ивица се простирала на 100 ярда пред тях. Те продължили - с риск да се удавят. Нервите им били изопнати, лицата им - измръзнали. Виждайки как Пири мъжествено се справя с болките и негодите, никой не се оплаквал. Температурата спаднала на -60 градуса. До полюса имало само няколко мили. И тогава се случило нещо съвсем човешко - пред прага на победата Робърт Пири почувствал такава умора, че не могъл да направи и крачка. Оставили го да поспи няколко часа... и тръгнали отново.

На полюса! Четирима ескимоси, един негър и един бял стояли мълчаливо около единствената издигната от човешка ръка ледена купчина и гледали веещата се флаг на САЩ на най-северната точка на планетата - 89° 55' с. ш. Този флаг през всичките експедиции Пири носел увит около тялото си. Северният полюс бил

За връзка с редакторите на "Трибуна Арсенал":
 Редакция: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com
 Деляна Бобева: 0882 98 70 13, e-mail: didab@abv.bg
 Диана Рамналиева: 0882 98 70 14,
 e-mail: diana_ramnalieva@abv.bg
 Мария Рашкова: 0882 98 70 12; Първолета Петкова: 5 74 55